

szívfájás s a torokbajjal vesebaj meg az anthrax,
 rémálom,⁴ meg a víziszony és epilepszia, melyet
 héraklészi betegségnek nevezünk, vagy a „szentnek”,⁵
 vagy, ha a gyűlésben tör ránk, „gyűlésinek”⁶ is még.
 Járványos pestis, paralízis sem marad itt el,
 eksztázis dühe, őrületé, vagy az elmezavar, majd
 béldugulás és szörnyü kelés, apoplexia (hűdés),
 bénulat és herpesz, végbél kiütése gyötör meg,
 majd ragya, bőrkiütés, gennyes mélyhám-kiütés, senyv,⁷
 majd a tüdő- s lépbaj, főfájás, láz jön a sorban,
 hektika, gennyes láz, harmadnapi s egynapi lázzal
 s négy napival s egyebekkel még. De az ismeri mindet
 csak, ki e föld valamennyi sötét zuga mélyire látott!

Ám mi – habár sok ezer dolgot még mondani vágytunk –
 már belefáradtunk a szavunkba. Pedig sose kár ám
 mindent elnevezésével közösen betanulni.

Azt, ami még kimaradt, s amit itt versünkben eleddig
 nem mondtunk, a tudós könyvekben megleled egyszer.

Múzsám, nos, mi pedig derekas munkánk befejeztük,
 bár viharos vizeken kellett rettegni a sorstól
 közben, míg a veszett démon meg a harc dühe tombolt.

Hagyjuk ezúttal a dalt inkább már másra: pihenjünk.

Magyar László András fordítása

Hans Sachs

EULENSPIEGEL VÉGRENDELETE

Szólt egy nap Eulenspiegel:
 „Engem az ég ma hív el.
 A bűnök szorongatnak,
 hadd gyónok meg egy papnak!”
 Midőn a pap a terhet

⁴ Lidércnyomás, ephialtes.

⁵ Az eredetiben morbus herculeus, caducus és sacrus szerepel.

⁶ Morbus comitialis (comitia = gyűlés latinul).

⁷ Cachexia, azaz általános rossz testi állapot.

átvette, ahogy illet,
így szólt: „Mégkönnyebbedtél?
Tenger pénzt összeszedtél,
csalással általában,
szerte a nagyvilágban.
Adj hát most jómagamnak
s másik öt szegény papnak
belőle gyászmisére,
hogy lelked óvja, védje!”
Rá ez, titkon vidulva:
„Jöjj vissza két nap múlva,
addigra kitalálom,
mi legyen adományom.”
Távozott is a pap hát,
vígán dörzsölve markát.
A beteg ekkor így tett:
egy kanna szart kerített,
s pénzt szórt a tetejére,
a pap hadd higgye, vélje,
hogy lentebb van a nagyja,
de ő majd kiragadja.
Időre ott is termett
a pap a beteg mellett.
Szólt ez: „Markolj belé, de
ne túlságosan mélyre,
mert úgy csúnyán megsarcolsz,
'sz tiéd, amit kimarkolsz.”
A pap ezt mit se bánta,
jól lenyúlt a kannába,
kezét összeszarozta,
s midőn felszínre hozta,
ujja mind szennybe furdött,
és ördögien bűzlött.
A pap, keresztet vetve,
megállt egy lélegzetre,
majd ellenének rontott:
„Nézd a komisz bolondot!
Mí tartja vissza vajjon,
hogy szüntelen ne csaljon?
Minden országnak, rendnek
véget kell vetni ennek!”
Szólott ez: „Mondd, uracskám,
nem mondtam jókor meg tán,
ne nyúlj kannámba mélyen?
S most itt állsz tetten érten.”

Az ilyen mélyre nyúlást
bűnnek mondhatni bízvást.
Vezér szereplő ebbe'
a gondnokoknak rendje.
Ezek nyúlnak le mélyre,
pecsétet sem kimélve,
üzletre, hagyatékra,
nekik mindez portéka.
Kezedhez más tulajdon
vigyázz, hogy ne tapadjon!

A BUJA NŐ HÁROM KAKASA

Volt egy gazdag kereskedő
s felesége, egy buja nő.
Mikor a férj külföldre ment,
ez bizalmasáért üzent,
kerítsen szeretőt neki,
az időt hadd élvezze ki.
Nem is lehetett panasza.
Volt neki három kakasa.
Egyszer aztán, éjfél tájban,
amint pihengélt az ágyban,
hallja, hogy egy kukorékol.
Kérdezi cselédjét ekkor:
„Mondd, mit énekelt a kakas?”
Tudta ugyanis jól, hogy az
megérti a madárnyelvet,
s a kérdésre megfelelhet.
Adja is a választ amaz:
„Azt énekli ez a kakas,
hogy az asszony rosszféle nő,
szájha és házasságtörő.”
Szól ez, felfújva jól magát:
„Eredj, és vágd el a nyakát!”
Szót is fogadott cselédje,
s megsütötte másnap délre.
Akkor fohászokdtek egy jót,
s megették az igazmondót.

Másnap éjjel másik kakas
kukorított fel, egy nyakas,
bent a házban, érces hangon.
„Magyarázd meg – szólt az asszony –,
mit énekel ez a zsvány?”
Válaszolt is rá a leány:
„Azt, hogy oda az igazság,
megölte társát a gázság,
rút bosszúja asszonyának.”
„Hallgasson el ez az állat!
Ez se érjen meg több napot!”
– szólt, s a leány szót fogadott:
levágta a kakast szépen,
és megették másnap délben.
A harmadik, mindezt látva,
éjfélkor e dalt kántálta:
„Audi, vide et tace,
vis vivere in pace!”
De az asszony kutakodik:
„Mit mondott ez a harmadik?”
Szólt a lány: „Ez azt mondotta,
figyelj minél több dologra,
de ha nyugton akarsz élni,
ne akarj róluk beszélni !”
Mond a hölgy: „Ez érett bölcszet
tartsd jól, mindig teletöltsed!”
Mesénk arra vet világot,
hogy aki az igazságot
kimondja, azt sok baj éri,
harag s irigység kíséri.
Aki viszont színlelni tud,
annak mindig szabad az út.
Egész világ rajong érte,
lesz mindene, háza, pénze.
Igazadért mit sem kapsz
bajon kívül – mond Hans Sachs.

Mann Lajos fordításai